

Spis treści

Wprowadzenie	ix	2.2 Uchodźcy z Rogu Afryki	74
<i>Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych</i>		2.3 Ochrona uchodźców i przesiedlenie	86
		2.4 Lokalna integracja w Meksyku	94
Przedmowa	x	3 Konflikty wewnętrzne a wysiedlanie	99
<i>Wysoki Komisarz ONZ ds. Uchodźców</i>		Próba zdefiniowania uchodźstwa wewnętrznego	
Wstęp	1	Skala i zakres problemu uchodźstwa wewnętrznego	
Ludzie wymagający ochrony		Inicjatywy krajowe i międzynarodowe	
1 Zapewnienie bezpieczeństwa jednostki	11	Znaczenie i rodzaje ochrony	
Zmiany koncepcji bezpieczeństwa		Zaangażowanie wojskowe i koncepcja strefy bezpieczeństwa	
Źródła zagrożenia bezpieczeństwa jednostki		3.1 Wysiedlenia powodowane przez działania na rzecz rozwoju	100
Przemoc a gospodarki nastawione na wojnę		3.2 Uchodźstwo wewnętrzne w Kolumbii	109
Modele przymusowego wysiedlania		3.3 Odpowiedzialność organizacji za uchodźców wewnętrznych	116
Działania humanitarne: osiągnięcia i ograniczenia		3.4 Operacja Lifeline Sudan	132
1.1 Wysiedlenia ludności w regionie Wielkich Jezior w Afryce	20	4 Powrót i reintegracja	141
1.2 Środowisko naturalne a migracja: przypadek Azji Środkowej	28	Modele powrotu	
1.3 Konferencja WNP: cele i osiągnięcia	36	Problemy związane z powrotem	
1.4 Zasady postępowania humanitarnego	46	Repatriacja a proces budowania pokoju	
2 W obronie praw uchodźców	51	Reintegracja repatriantów: zmieniająca się rola UNHCR	
Definicja uchodźcy i międzynarodowy system ochrony uchodźców		Wspieranie procesu przechodzenia od stanu wojny do pokoju	
Liczba, lokalizacja i charakterystyka uchodźców		4.1 Repatriacja Tuaregów	149
Zagrożone prawa uchodźców		4.2 Plaga broni lekkiej	154
Ochrona a zmieniający się ład światowy		4.3 Kobiety w rozdartych wojną społeczeństwach	158
Realizacja praw uchodźców		4.4 Powrót uchodźców i program odbudowy w Bośni	168
2.1 Uchodźcy żyjący w miastach	59		

5 Dylemat azylu 183

Fale ubiegających się o azyl: charakter i najnowsze tendencje
 Stosunek państw do kwestii azylu
 Restrykcyjne praktyki azylowe
 Ukryte koszty kontroli
 Prawa związane z azylem i ochrona czasowa
 Azyl i migracja – szerszy problem

- 5.1 Sankcje nakładane na przewoźników 192
 5.2 Prześladowanie ze względu na płeć 196
 5.3 Ubiegający się o status uchodźcy w Federacji Rosyjskiej 200
 5.4 Kubańczycy i Haitińczycy ubiegający się o status uchodźcy 220

6 Bezpaństwowość i obywatelstwo 227

Przynależność państwowa i obywatelstwo
 Nowe aspekty bezpaństwowości
 Implikacje o charakterze ludzkim i humanitarnym
 Zakres odpowiedzialności państwa i odpowiedzialności międzynarodowej
 Umacnianie znaczenia systemu prawnego i instytucjonalnego

- 6.1 Narody przymusowo przesiedlane na terenie WNP 236
 6.2 Romowie w Europie Środkowo-Wschodniej 244
 6.3 Problem obywatelstwa palestyńskiego 252
 6.4 Dzieci-bezpaństwowcy i dzieci nie zarejestrowane 257

Zakończenie 267

Program działania

Przypisy 282**Dane statystyczne 292**

- 1 Ludzie będący przedmiotem troski UNHCR
 2 Wnioski o status uchodźcy oraz decyzje w państwach uprzedmiotowanych w latach 1987-1996

Bibliografia 300**Punkt widzenia**

- I Uchodźcy a prawa człowieka: perspektywa Azji Południowej 78
 Kamal Hossain
 II Zapobieganie konfliktom między społecznościami 122
 David Hamburg
 III Sprawiedliwość i pojednanie: doświadczenie Republiki Południowej Afryki 174
 Frene Ginwala
 IV Przemoc, wysiedlenia i instytucja azylu w Europie 212
 Otto Graf Lambsdorff

Mapy

- A Przemieszczenia uchodźców z Rwandy i Burundi, 1996-1997 21
 B Grupy uchodźców w Azji Południowej 32
 C Główne skupiska uchodźców na świecie 56
 D Róg Afryki: główne miejsca pobytu uchodźców 74
 E Uchodźcy gwatemalscy w Meksyku 95
 F Główne ogniska uchodźstwa wewnętrznego na świecie 106
 G Kolumbia: tereny wysiedleń wewnętrznych 110
 H Operacja Lifeline Sudan: sieć logistyczna 133
 I Główne fale repatriantów na świecie 142
 J Repatriacja Tuaregów do Mali i Nigru 149
 K Nowe państwa byłej Jugosławii 169
 L Kuba, Haiti i USA 220
 M Główne rejony występowania zjawiska bezpaństwowości i kwestionowanego prawa do obywatelstwa na świecie 232
 N Uchodźcy palestyńscy zarejestrowani przez UNRWA 251

Rysunki

- 0.1 Ludność wymagająca opieki ze strony UNHCR według kategorii 2
- 0.2 Ludność wymagająca opieki ze strony UNHCR, według regionów 3
- 1.1 Ludzie żyjący poniżej granicy ubóstwa w krajach rozwijających się, 1987-1993 15
- 1.2 Ubóstwo w byłych krajach komunistycznych, 1987-1994 18
- 1.3 Nowe państwa, 1900-1997 19
- 1.4 Wysiedlenia uchodźców z Rwandy i Burundi, 1996-1997 23
- 1.5 Wewnętrzne konflikty zbrojne, 1990-1995 24
- 1.6 Ludność wymagająca pomocy humanitarnej, 1983-1995 42
- 1.7 Bilateralna pomoc humanitarna w sytuacjach kryzysowych, 1990-1995 42
- 2.1 Liczba uchodźców na świecie, 1978-1997 54
- 2.2 Ważniejsze przemieszczenia uchodźców w 1996 r. 55
- 2.3 Przekrój demograficzny uchodźców w wybranych krajach 63
- 2.4 Główne kraje przyjmujące uchodźców wśród państw rozwijających się 64
- 2.5 Pomoc zagraniczna na rzecz rozwoju, 1987-1996 70
- 2.6 Uchodźcy z Rogu Afryki: główne kraje azylu 75
- 2.7 Uchodźcy przesiedleni za pośrednictwem UNHCR: wyjazdy według regionu pochodzenia w 1996 r. 87
- 2.8 Uchodźcy przesiedleni za pośrednictwem UNHCR: przyjazdy według krajów w 1996 r. 87
- 2.9 Przyjazdy przesiedlonych uchodźców do Europy Zachodniej, Ameryki Północnej i Australii w latach 1987-1996 88
- 2.10 Zastosowanie klauzuli wygaśnięcia, 1975-1996 91
- 3.1 Mieszkańcy byłej Jugosławii objęci działaniami UNHCR 103
- 3.2 Liczba uchodźców wewnętrznych objętych opieką UNHCR, według krajów 119
- 3.3 Liczba krajów, w których znajdują się uchodźcy wewnętrzni, 1970-1996 120
- 3.4 Międzynarodowe wydatki na cele pokojowe, 1990-1995 138
- 4.1 Główne fale repatriacji w 1996 r. 144
- 4.2 Liczba repatriantów w ciągu roku ogółem, 1975-1996 164
- 4.3 Wydatki (w %) UNHCR na repatriację uchodźców w latach 1975-1996 165
- 5.1 Wnioski o azyl w Europie Zachodniej, Ameryce Północnej oraz Oceanii, 1987-1996 185
- 5.2 Wnioski o azyl w Europie Zachodniej w 1996 r., według kraju pochodzenia 186
- 5.3 Wnioski o azyl w Ameryce Północnej w 1996 r., według kraju pochodzenia 186
- 5.4 Wnioski o azyl: główne kraje przyjmujące uchodźców w 1996 r. 187
- 5.5 Wskaźnik pozytywnych decyzji: wybrane kraje europejskie, 1987-1996 188
- 5.6 Uchodźcy z Bośni i Hercegowiny według krajów udzielających schronienia 209
- 6.1 Rosjanie w państwach bałtyckich 239
- 6.2 Szacunkowa liczba Romów w wybranych krajach europejskich 244
- 6.3 Państwa – strony Konwencji z 1954 r. dotyczącej statusu bezpaństwowców i Konwencji z 1961 r. dotyczącej ograniczenia bezpaństwowości 261